

Jos Maters

Aanvang:

maandag 19 juni 2023, 20:15 u.

Einde:

maandag 19 juni 2023, 21:30 u.

Programma

A. Hollins (1865-1942)	Concert Overture no.2 in c-minor
E. Smyth (1858-1944)	Du, O schönes Weltgebäude!
P. Whitlock (1903-1946)	Fantasie Choral no. 2 in F-sharp minor
J. Jongen (1873-1953)	Chant de Mai (Op. 53, no. 1)
J. G. Ropartz (1864-1955)	Introduction et Allegro Moderato
C. Tournemire (1870-1939)	Scherzetto (Suite de Morceaux pour Grand Orgue)
J. Langlais (1907-1991)	Ave Maria, Ave Maris Stella (Trois Paraphrases Gregoriennes)
K. Leighton (1929-1988)	Ite Missa Est (Missa de Gloria)

Organist

Jos Maters (1997), organist en klavecïnist, is werkzaam in de Nicolaasbasiliek in Amsterdam waar hij als assistent-organist samen met artistiek leider Giles Brightwell vormgeeft aan de hoogstaande kerkmuzikale cultuur.

Op jonge leeftijd volgde Jos zijn eerste orgellessen bij Theo Duyst; bij Willem van Twillert en Gerrit Christiaan de Gier bereidde hij zich voor op een conservatoriumopleiding, in Groningen bij Erwin Wiersinga, Theo Jellema en Johan Hofmann (bachelor orgel en klavecimbel, 2020) en in Amsterdam bij Matthias Havinga (master orgel, 2022). Masterclasses volgde Jos onder meer bij Olivier Latry, Ben van Oosten en Wolfgang Zerer.

Zijn afstudeerscriptie richtte zich op de onderbelichte orgelsonate van Herbert Howells waarbij dit indrukwekkende orgelwerk vanuit verschillende invalshoeken bekeken werd; niet alleen een grondige technische analyse hoorden daarbij, maar ook de situering van de sonate binnen het Britse orgelrepertoire en de ontvangstgeschiedenis ervan werden uitvoerig belicht.

Jos is een veelzijdig musicus met een voorliefde voor en specialisatie in muziek uit de Engelse traditie. Jos vormt samen met saxofoniste Marlon Valk het 'Duo Calyptura' en is actief als docent in zijn lespraktijk.

[Kijk op de website voor informatie over de muzikale activiteiten van Jos Maters.](#)

Toelichting op het programma

Het programma van vanavond bestaat uit werken van Engelse en Frans(talige) componisten; gestart wordt in Engeland.

De Engelse muziek uit de 19^e eeuw is te herkennen aan een grote hang naar de toen heersende Duitse stijl. Veel Britse componisten hadden (een deel van) hun muzikale training ontvangen in Duitsland; zo ook **Alfred Hollins** en **Ethel Smyth**. In de *Concert Overture No 2* van Hollins worden deze Duitse invloeden vermengd met een behoorlijke scheut 'pomp and circumstance', wat resulteert in een misschien niet al te diepgaande, maar wel in een zorgvuldig geconstrueerde en vooral zeer effectieve ouverture. De vrouwelijke componiste Ethel Smyth bewandelde een andere route; in dit tedere koraalvoorspel refereert ze aan Johann Sebastian Bach, en dan met name diens *Ich ruf zu Dir*.

De volgende generatie componisten, waar onder andere Ralph Vaughan Williams en Frederick Delius (bijgenaamd 'de Engelse Debussy') toe behoorden, gaan verder met de ontwikkeling van de Engelse muziek. Ditmaal komt de grootste invloed uit Frankrijk, en dan met name van het Impressionisme. Deze Franse invloeden zijn ook duidelijk aanwezig in de muziek van **Percy Whitlock**. Zijn stijl kenmerkt zich door het gebruik van modaliteit, schilderachtige harmonieën en een orkestraal orgelgebruik. De titel van het hier gespeelde werk, *Fantasie Choral*, suggereert dat inspiratie is gevonden bij de *Trois Chorals* van César Franck. Dit is echter hoogst onwaarschijnlijk, aangezien Whitlock een compleet andere benadering heeft op de uitwerking van het koraal; Whitlock presenteert het in de introductie, en parafraseert het vervolgens door het stuk heen. Het eindigt ook niet met een groots statement van dat koraal, maar 'slechts' met materiaal wat van het koraal afkomstig is.

Via het rustige *Chant de Mai* (Mei-lied) van de Belgische **Joseph Jongen**, die een aantal jaar in Engeland werkzaam is geweest, wordt de oversteek gemaakt naar het Franse vaste land. Vervolgd wordt met drie componisten die duidelijk onder invloed van César Franck staan, zij het in verschillende mate. De uit Bretagne afkomstige **Joseph Guy Ropartz** heeft bij Franck gestudeerd, wat tot uiting komt in het klassieke vormgebruik (sonate-vorm), melodie, en harmonie. In dit *Introduction et Allegro Moderato* spelen twee thema's de hoofdrol; een is geagiteerd en op het 'volle orgel' gespeeld, de ander is een rustig koraal voor de grondstemmen. **Charles Tournemire** heeft ook bij Franck gestudeerd, en beschouwde Franck als één van de grootste componisten ooit. Zijn *Scherzetto* werpt een ander licht op Tournemire dan de religieuze en serieuze werken waar hij vooral om bekend staat. Dit betreft een lichtvoetig werk uit zijn vroegere periode, waarbij vooral de vele klavierwisselingen, de afwisseling van legato/staccato-spel, en het gebruik van de lydische modus opvallen. Van **Jean Langlais** klinkt eveneens een vroeg werk, waarbij hij gebruik maakt van de wonderschone Gregoriaanse hymnes *Ave Maris Stella* en *Ave Maria*. Net als Tournemire en Franck, was ook Langlais verbonden als organist aan de Ste. Clotilde in Parijs.

Het slotwoord is aan de Engelse componist **Kenneth Leighton** die een indrukwekkende lijst van composities heeft achtergelaten; daar zitten ook een aantal orgelwerken tussen. Dit *Ite Missa Est* is onderdeel van het grootste orgelwerk dat Leighton schreef, namelijk de *Missa de Gloria* uit 1980. Hierbij schreef hij voor elk vast mis-onderdeel een stuk waarbij hij net als Langlais het Gregoriaans als basis gebruikt; in Leighton's geval betreft dat het bij ons vrij onbekende 'Sarum plainchant' (Gregoriaans uit Salisbury). Leighton omschrijft het *Ite Missa Est* als volgt: 'A brilliant toccata ending with a massive acclamation'.

Gegevens concert

Aanvang: maandag 19 juni 2023, 20:15 uur

Locatie: Kathedrale Basiliek St. Bavo, Haarlem, Leidsevaart 146, 2014 HE Haarlem. Ingang aan het Bisschop Bottemanneplein

Toegang: gratis, vrijwillige bijdrage. Kosten € 10-15,- per persoon. Donaties: zie [donateurspagina](#)

Sponsors 2023

